

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

قِيَمَةُ الْعِلْمِ، نَوْرُ الْكَلَامِ وَ كَنْزُ الْكُنُوزِ

(اسم اشاره + مفرد، مثنی و جمع)

درس اول

بخش اول

ترجمه کلمه به کلمه و روان مثن

قِيَمَةُ الْعِلْمِ: ارزش دانش

تَمْرٍ	بِلَا	كَالشَّجَرِ	عَمَلٍ	بِلَا	الْعَالِمِ
میوه (نتیجه)	بدون	مانند درخت	عمل	بدون	دانشمند
دانشمند بدون عمل، مانند درخت بدون میوه است.					
الْعِلْمِ	نِصْفُ	السُّؤَالِ	حُسْنُ		
دانش	نصف (نیم)	پرسیدن	نیکی		
خوب سؤال کردن، نیمی از دانش است					
عِبَادَةٌ	الْغُلَمَاءِ	مُجَالَسَةُ			
عبادت	دانشمندان	همنشینی			
همنشینی با دانشمندان، عبادت است.					
فَرِيضَةٌ	الْعِلْمِ	ظَلَبٌ			
واجب دینی	دانش	خواستن			
طلب (خواستن) دانش، واجب دینی است.					
التَّنْشِئَانَ	الْعِلْمِ	آفَةٌ			
فراموشی	دانش	آفت (بلا)			
آفت (بلا) دانش، فراموشی است.					

قواعد درس اول

بخش اول

اسم: کلمه‌ای است که برای نامیدن انسان، حیوان یا اشیاء به کار می‌رود و زمان در آن وجود ندارد. **مانند:** علی - ثعلب (روباه) - ورقة (کاغذ)

کلمه فعل: کلمه‌ای است که برای انجام دادن کاری یا روی دادن حالتی به کار می‌رود و زمان در آن وجود دارد. **مانند:** دَخَلَ (وارد شد)

حرف: کلمه‌ای است که به تنهایی معنا ندارد و کلمات را به هم ربط می‌دهد. **مانند:** إلی (به سوی) - فی (در)

مذکر: اسمی است که بر مرد یا حیوان نر یا اشیاء و صفت آن‌ها که در حکم نر هستند دلالت می‌کند. **مانند:** علی - طالب - معلم - قلم

اسم (از نظر جنس) مؤنث: اسمی است که بر زن یا حیوان ماده یا اشیاء و صفت آن‌ها که در حکم ماده هستند دلالت می‌کند. **مانند:** فاطمة - طالبة - معلّمة - منضدة

شناسایی اسم مؤنث

- علامت اصلی اسم مؤنث «ة» است. مانند حميدة، فاطمة، طالبة، معلّمة، اما مذکر نشانه ندارد. **مانند:** علی، طالب، رضا، معلّم
- اسم‌هایی مانند «جزیره»، «شجرة»، «لوحه»، «ساعة» و «دقیقة» چون علامت «ة» دارند، مؤنث هستند، هرچند که بر جنس ماده دلالت نمی‌کنند.
- بعضی اسم‌ها علامت «ة» ندارند، ولی مؤنث محسوب می‌شوند، **مانند:** مریم، زهراء، زینب

تذکره اسم‌هایی مانند «دفتر»، «کتاب»، «قلم» چون علامت «ة» ندارند، مذکر هستند هرچند که بر جنس «نر» دلالت نمی‌کنند.

مذکر: هذا	هَذَا وَكَذَا: این پسر است.	اشاره به نزدیک	اسم اشاره (برای مفرد)
مؤنث: هذه	هَذِهِ بِنْتُ: این دختر است.		
مذکر: ذلك	ذَلِكَ وَكَذَا: آن پسر است.	اشاره به دور	
مؤنث: تلك	تلك بِنْتُ: آن دختر است.		

حروف الفبا در عربی

الف (همزه) - باء - تاء - جیم - حاء - خاء - دال - ذال - راء - زاء - سین - شین - صاد - ضاد - طاء - ظاء - عین - غین - فاء - قاف - کاف - لام - میم - نون - هاء - واو - یاء

تذکره حروف «گ، چ، پ، ژ» (بخوانید «گچ پژ» در عربی نوشتاری (فصیح) وجود ندارد.)

حروف قمری: چهارده حرف (خوف حق کجی ب‌أغ عمه = خوف حق کجی باغ عمه)

در تلفظ کلمات دارای ال که با حرف قمری شروع می‌شوند، سختی تلفظ وجود ندارد و لام به راحتی تلفظ می‌شود؛ **مثال:** أَلَوْلَدِ، أَلْعِلْمِ وَاَلْمَدْرَسَةِ

حروف شمسی: چهارده حرف مانده (شنل زردست ط ض ط ث ص)

در تلفظ کلمات دارای ال که با حرف شمسی شروع می‌شوند، لام خوانده نمی‌شود و حرف شمسی تشدید می‌گیرد؛ **مثال:** أَلشَّجَرِ، أَلنَّاجِحِ وَاَلرَّجُلِ که أَشَّجَرِ، أَنَّاجِحِ وَاَرَّجُلِ خوانده می‌شوند.

تذکره اسم اشاره و صفت برای هر اسم، مطابق با جنس آن به کار می‌رود.

مثال: هَذَا الرَّجُلُ، طَيِّبٌ. ﴿ هَذِهِ الْمَرْأَةُ، طَيِّبَةٌ.﴾

ذَلِكَ الطَّالِبُ، نَاجِحٌ. ﴿ تِلْكَ الطَّالِبَةُ، نَاجِحَةٌ.﴾

تمرین بیشتر برای قواعد

هَذَا الرَّجُلُ، طَيِّبٌ: این مرد، پزشک است.	هَذِهِ الْمَرْأَةُ، طَيِّبَةٌ: این زن، پزشک است.	ذَلِكَ الرَّجُلُ، شَاعِرٌ: آن مرد، شاعر است.
هَذَا الطَّيِّبُ، نَاجِحٌ: این پزشک، موفق است.	هَذِهِ الطَّيِّبَةُ، نَاجِحَةٌ: این پزشک، موفق است.	ذَلِكَ الشَّاعِرُ، سَعْدِيٌّ: آن شاعر، سعدی است.
تِلْكَ الْمَرْأَةُ، شَاعِرَةٌ: آن زن، شاعر است.	هَذَا الصِّفُّ، كَبِيرٌ: این کلاس، بزرگ است.	ذَلِكَ الْجَبَلُ، مُرْتَفِعٌ: آن کوه، بلند است.
تِلْكَ الشَّاعِرَةُ بَرُوينٌ: آن شاعر، پروین است.	هَذِهِ الشَّجَرَةُ، عَجِيبَةٌ: این درخت، شگفت‌انگیز است.	
تِلْكَ اللُّوْحَةُ، جَمِيلَةٌ: آن تابلو، زیبا است.		

تعارین کتاب درسی

التَّمْرِينِ الْأَوَّلِ

این جمله‌ها را به فارسی ترجمه کنید؛ سپس زیر اسم‌های اشاره خط بکشید.

۱. ذَلِكِ الطَّالِبِ النَّاجِحِ، فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ.
  ۲. هَذِهِ الطَّالِبَةُ النَّاجِحَةُ، فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ.
  ۳. هَذَا الْوَلَدُ، فِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ.
  ۴. هَذِهِ الْبِنْتُ، فِي تِلْكَ الْمَدْرَسَةِ.
  ۵. ثَمَرُ هَذِهِ الشَّجَرَةِ الْكَبِيرَةِ، لَذِيذٌ.
- آن دانش‌آموز (پسر) موفق، در کلاس اول است.
این دانش‌آموز (دختر) موفق، در کلاس اول است.
این پسر، در این مدرسه است.
این دختر، در آن مدرسه است.
میوه این درخت بزرگ، لذیذ (خوشمزه) است.

التحريين الثاني

نام هر تصویر را از کلمات داده شده بیابید.

(جَبَل - شَجَرَةٌ - وُلْدٌ - بِنْتُ - صَفٌّ - فَرِيضَةٌ)

هذا صَفٌّ جَمِيلٌ.
(این کلاسی زیبا است.)

ذَلِكَ جَبَلٌ كَبِيرٌ.
(آن کوهی بزرگ است.)

تِلْكَ شَجَرَةٌ مُرْتَفِعَةٌ.
(آن درختی بلند است.)

هَذِهِ بِنْتُ نَاجِحَةٍ.
(این دختری موفق است.)

سوالات امتحانی درس اول

بخش اول

نام‌گذاری کنید.

۱ با توجه به تصاویر داده شده، نام هریک را از داخل پرانتز انتخاب کرده و بنویسید. (دو کلمه اضافی است)

(شَاعِرَةٌ - شَجَرَةٌ - طَلِيبٌ - صَفٌّ - جَبَلٌ - بِنْتُ)

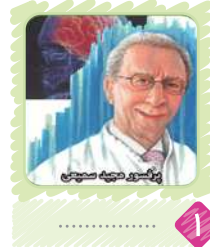
۴

۳

۲

۱

ترجمه کلمات را از داخل پرانتز علامت بزنید.

فراموشی

میوه

آسیب

۲ آفَةٌ

زن

پدر

پسر

۳ وُلْدٌ

دانشجو

خواستن

تابلو

۴ طَلَبٌ

متضاد کلمات زیر را از میان کلمات داخل پرانتز پیدا کرده و مقابل آن بنویسید.

(ذَلِكَ - مَرَأَةٌ - ثَمَرٌ - هَذِهِ - وُلْدٌ - طَالِبٌ)

..... رَجُلٌ

..... هَذَا

..... بِنْتُ

ترجمه کلماتی را که زیرشان خط کشیده شده، بنویسید.

۶ الْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ.

۷ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ.

۸ هَذِهِ الطَّالِبَةُ النَّاجِحَةُ، فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ.

ترجمه‌های ناقص زیر را کامل کنید.

- ۹ هَذَا الْوَلَدُ، فِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ. ..... پسر، در این مدرسه .....
 ۱۰ هَذِهِ اللَّوْحَةُ، جَمِيلَةٌ. این ..... ، ..... است.
 ۱۱ ذَلِكَ الطَّالِبُ النَّاجِحُ، فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ. آن دانش‌آموز ..... ، در کلاس ..... است.

کدام کلمه از نظر معنایی یا دستوری با بقیه کلمات ناهماهنگ است؟

- ۱۲ جَبَلٌ شَجَرٌ حُسْنٌ فَرِيضَةٌ
 ۱۳ هَذَا فِي تَلْكَ ذَلِكَ
 ۱۴ مَرَأَةٌ وَوَلَدٌ بِنْتُ سَعِيدَةٌ

ترجمه‌های درست را انتخاب کنید.

- ۱۵ هَذَا الْوَلَدُ، فِي هَذَا الصَّفِّ. الف) آن پسر، در کلاس است.
 ۱۶ تَمَرْتُ تِلْكَ الشَّجَرَةَ الْكَبِيرَةَ، لِذِيذٍ. الف) میوه آن درخت بزرگ، خوشمزه است.
 ۱۷ تِلْكَ الشَّجَرَةُ، بِلَا تَمَرٍ. الف) این درختی بدون میوه است.
 (ب) این پسر، در این کلاس است.
 (ب) میوه آن درخت زیبا، خوشمزه است.
 (ب) آن درخت، بدون میوه است.

عبارت‌های زیر را ترجمه کنید.

- ۱۸ حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. ۱۹ هَذِهِ الشَّجَرَةُ، شَجَرَةٌ عَجِيبَةٌ.
 ۲۰ هَذِهِ الْمَرَأَةُ، شَاعِرَةٌ. ۲۱ طَلَبَ الْعِلْمِ، فَرِيضَةٌ.

کلمه مربوط به هر عبارت را به آن وصل کنید.

- ۲۲ ۱) نِصْفُ الْعِلْمِ الف) طَلَبَ الْعِلْمِ
 ۲) فَرِيضَةٌ ب) آفَةُ الْعِلْمِ
 ۳) النَّسِيَانُ ج) حُسْنُ السُّؤَالِ

در جاهای خالی گزینه مناسب را انتخاب کنید.

- ۲۳ ..... الْمُؤْمِنُ كَجَبَلِ الرَّحْمَةِ وَالنُّورِ. العالمَةُ العالم الطالب
 ۲۴ هَذِهِ الشَّجَرَةُ ..... تَمَرٍ. فِي عَلَى بِلَا
 ۲۵ هَذِهِ ..... وَوَلَدٌ بِنْتُ شَاعِرٌ

جمع هر یک از کلمات زیر را از داخل پرانتز مشخص کنید و مقابل آن بنویسید.

(أولاد- رجال- طلاب- صفوف- نبات)

- ۲۶ ۱- صَفٌّ: ..... ۲- بِنْتُ: ..... ۳- رَجُلٌ: .....
 ۴- طَالِبٌ: ..... ۵- وَوَلَدٌ: .....

در جاهای خالی اسم اشاره مناسب بگذارید. (دور و نزدیک)

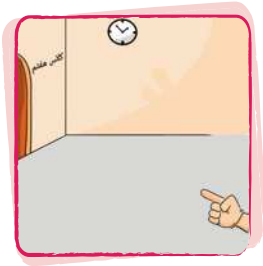
۲۸ ..... ، ..... طبيبةً.
 ۳۰ ..... ، ..... الولدُ في هذا الصفِّ.

۲۷ ..... ، ..... الصفِّ كبيرٌ.

۲۹ ..... ، ..... اللوحةُ، جميلةً.

با توجه به تصاویر اسم اشاره دور - نزدیک بگذارید.

۳۱

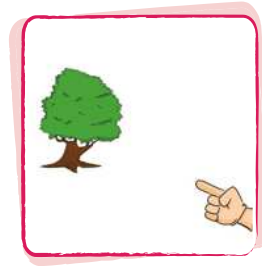
۴- ..... صفِّ.

۳- ..... طبيبةً.

۲- ..... ولدٌ.

۱- ..... شجرةً!

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

۳۲ هر اسمی در عربی یا ..... است یا .....

۳۳ علامت اصلی اسم مؤنث «.....» است.

۳۴ «.....» و «.....» اسم اشاره به مذکر هستند.

تست‌های درس اول

بخش اول

۳۵ ترجمه کدام عبارت نادرست است؟

۱) آفةُ العِلْمِ التُّسْبَانُ: آسیب علم، فراموشی است.

۲) تلك الشجرةُ، شجرةٌ عجيبةٌ: آن درخت، عجیب است.

۳) طَلَبُ العِلْمِ فَرِيضَةٌ: خواستن علم واجب دینی است.

۴) ذلك الطالبُ، ناخِجٌ في الصفِّ: آن دانش‌آموز، در کلاس موفق است.

۳۶ جای خالی عبارت مقابل با کدام کلمه کامل نمی‌شود؟ «ذلك ..... ، ناخِجٌ»

۱) الولدُ ۲) البنْتُ ۳) الرجلُ ۴) الطالبُ

۳۷ اسم اشاره در کدام عبارت صحیح آمده است؟

۱) ذلك البنْتُ، ناخِجَةٌ.

۲) هذه الرجلُ، شاعرٌ.

۴) هذا الطالبةُ، في الصفِّ الأول.

۳) تلك المرأةُ، في الصفِّ.

۳۸ کدام حروف در عربی نوشتاری وجود ندارد؟

۱) طاء- ظاء- عین- غین

۲) گ- چ- پ- ژ

۴) ک- ج- ف- ذ

۳) ن- ه- و- ژ

۳۹ کدام کلمه جای خالی عبارت مقابل را کامل می‌کند؟ «هذه ..... ناخِجَةٌ في الصفِّ الأول.»

۱) طالبٌ ۲) ولدٌ ۳) رجلٌ ۴) بنتٌ

پاسخنامه درس اول

بخش اول

- ۱ (۱) طیب (پزشک) (۲) شاعرة (شاعر خانم) (۳) جَبَل (کوه)
- ۲ آسیب
- ۳ پسر
- ۴ خواستن
- ۵ بِنْت (دختر) وَكَلْدٌ (مرد) هَذَا (این) ذَلِكَ (آن) رَجُلٌ (مرد) مَرَأَةٌ (زن)
- ۶ دانشمند بدون عمل مانند درخت بدون میوه است.
- ۷ همشینی با دانشمندان عبادت است.
- ۸ این دانش آموز موفق، در کلاس اول است.
- ۹ این پسر، در این مدرسه است.
- ۱۰ این تابلو، زیبا است.
- ۱۱ آن دانش آموز موفق (پیروز)، در کلاس اول است.
- ۱۲ کوه درخت خوبی واجب دینی
- ۱۳ این در آن آن
- ۱۴ زن پسر دختر سعیده
- ۱۵ (ب)
- ۱۶ (الف)
- ۱۷ (ب)
- ۱۸ خوب سؤال کردن، نیمی از دانش است.
- ۱۹ این درخت، درخت عجیبی است.
- ۲۰ این زن، شاعر است.
- ۲۱ خواستن علم، واجب دینی است.
- ۲۲ ۱ ← ج) نِصْفُ الْعِلْمِ (نیمی از دانش) ← حَسَنُ السُّؤَالِ (خوبی سؤال)
۲ ← الف) فَرِيضَةٌ (واجب دینی) ← طَلَبُ الْعِلْمِ (خواستن علم)
۳ ← ب) التَّسْيَانُ (فراموشی) ← آفَةُ الْعِلْمِ (آسیب علم)
- ۲۳ الْعَالِمُ
- ۲۴ بِلَا
- ۲۵ بِنْتٌ
- ۲۶ ۱- صَفٌّ: صُفُوفٌ (کلاس ها)
۲- بِنْتٌ: بَنَاتٌ (دختران)
۳- رَجُلٌ: رِجَالٌ (مردان)
۴- طَالِبٌ: طُلَّابٌ (دانشجویان)
۵- وَكَلْدٌ: أَوْلَادٌ (پسران)
- ۲۷ هَذَا، ذَلِكَ الصَّفُّ كَبِيرٌ. (این، آن کلاس بزرگ است.)
- ۲۸ هَذِهِ، تِلْكَ طَبِيبَةٌ. (این، آن پزشک خانم است.)
- ۲۹ هَذِهِ، تِلْكَ اللُّوْحَةُ، جَمِيلَةٌ. (این، آن تابلو، زیبا است.)
- ۳۰ هَذَا، ذَلِكَ الْوَالِدُ فِي هَذَا الصَّفِّ. (این، آن پسر در این کلاس است.)
- ۳۱ ۱- تِلْكَ شَجَرَةٌ ۱
۲- هَذَا وَكَلْدٌ.
۳- هَذِهِ طَبِيبَةٌ.
۴- ذَلِكَ صَفٌّ.
- ۳۲ هر اسمی در عربی یا مذکر است یا مؤنث.
- ۳۳ علامت اصلی اسم مؤنث «ة» است.
- ۳۴ «هَذَا» و «ذَلِكَ» اسم اشاره به مذکر هستند.
- ۳۵ گزینه (۲) - ترجمه صحیح: آن درخت، درختی عجیب است.
- ۳۶ گزینه (۲) - ذَلِكَ الْوَالِدُ، الرَّجُلُ، الطَّالِبُ، نَاجِحٌ (اسم اشاره برای مذکر است.) الْبِنْتُ: دَخْتَرٌ (تلك)
- ۳۷ گزینه (۳)
۱- تِلْكَ ۲- هَذَا ۳- هَذِهِ ۴- هَذِهِ
- ۳۸ گزینه (۲) - حروف «گ»، «ج»، «پ» و «ژ» در عربی نوشتاری وجود ندارد.
- ۳۹ گزینه (۴) - «هذه» اسم اشاره برای مؤنث است. (بنت: دختر)
۱- طَالِبٌ: دَانِشْ أَمُوزِ پَسَرِ
۲- وَكَلْدٌ: پَسَرِ
۳- رَجُلٌ: مَرْدِ